

DĚLOSTŘELECKÝ PRŮZKUM a jeho vztah K VŠEVOJSKOVÉMU PRŮZKUMU

Cílem článku je

- vymezit podstatu dělostřeleckého průzkumu na straně jedné a vševojskového průzkumu na straně druhé,
- vytyčit jejich vzájemný vztah a vliv na organizaci dělostřeleckého průzkumu v celkovém systému poznávání nepřítele,
- stanovit obecná kritéria na kvalitu a kvantitu prostředků dělostřeleckého průzkumu, zformulovat hlavní zásady a možnosti takové centralizace dělostřeleckého průzkumu, která
  - vyhoví komplexnímu postihu situace nepřítele a funkci palby,
  - umožní efektivní využití mechanizačních a zvláštních automatizačních prostředků.

VZTAH VŠEVOJSKOVÉHO A DĚLOSTŘELECKÉHO PRŮZKUMU

Cílem vševojskového průzkumu je odhalit a vyhodnotit zámysl i možnosti nepřítele a tím vytvořit podmínky k prosazení vlastního zámyslu.

Vlastní zámysl se prosazuje ničením nebo neutralizací nepřátelských sil, manévrem, bojovou činností a **palbou** vlastních prostředků, popřípadě dalšími opatřeními.

Zámysl i možnosti nepřítele se vyhodnocují na základě znalosti vztahu času, prostorového umístění a síly nepřítele. Ničení nebo neutralizace nepřítele palbou vychází ze znalosti stejných vztahů, ale rozdíl je v jejich včasnosti, přesnosti a rozsahu.

K vyhodnocení zámyslu i možností nepřítele se využívá obecných **údajů**, k zahájení palby je nutné mít **zvláštní údaje**.

Kvalitativně i kvantitativně jiný charakter má průzkum, který pracuje s obecnými údaji než ten, který pracuje se zvláštními údaji. To však nevylučuje, aby první zásadně odmítl možnost získat zvláštní a druhý naopak obecné údaje.

Průzkum pro potřeby dělostřelecké palby má získat takové obecné údaje, kterých lze využít buď nepřímou, nebo později. Např. údaje o činnosti nepřítele, které:

- ještě netvoří cíl,
- tvoří cíl, ale jsou mimo dostřel,

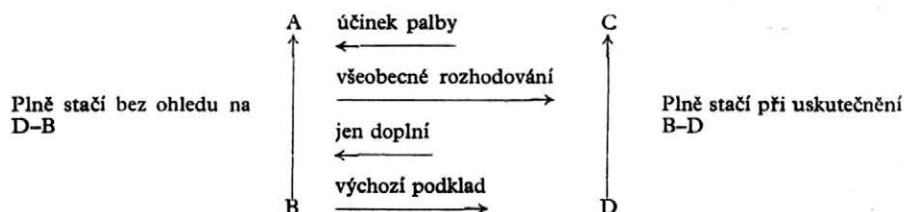
Tabulka 1

Údaj	Dělostřelecký průzkum	Směr toku informací	Vševojskový průzkum
1	udání obecného	→	
2	udání zvláštního v obecně známém	← →	udání zvláštního v obecně známém
3	udání zvláštního v obecně neznámém (vždy jen výjimečně)	← →	udání zvláštního v dosud obecně neznámém
4		←	udání dosud obecně neznámého (vždy jen výjimečně)

Tabulka 2

A Všeobecné rozhodování B Průzkum pro obecná rozhodnutí	C Palba D Průzkum pro potřeby palby
Zjišťuje vzhledem k požadavkům dělostřelecké palby údaje, které jsou: 1. předčasné vzhledem k charakteru činnosti (netvoří cíl) 2. předčasné vzhledem k dostřelu (tvoří cíl) 3. všeobecné nebo nepřesné (netvoří cíl)	Zjišťuje vzhledem k požadavkům průzkumu pro obecná rozhodnutí stejné údaje, ale je zaměřen na zjištění zvláštních – tj. „práce pro sebe“, která není cílem činnosti, ale jejím předstupněm
Údaje jsou hlavní náplní „práce pro sebe“ u tohoto průzkumu pro obecná rozhodnutí. Výsledků může být použito průzkumem pro potřeby palby, ale stačí i pro obecná zjištění	Údaje jsou získávány omezeně, nejsou hlavní náplní práce, ale teprve:
	4. Údaje potřebné pro palbu jsou zvláštní práce, které může být jako doplňku využito pro všeobecné rozhodování

Vztahy a vazby mezi místy A, B, C, D lze vymezit a ohodnotit takto:

— nejsou zcela přesné a neumožňují ještě zahájit palbu.

Všechny tyto údaje mají tedy obecný charakter, který však v dynamice bojové činnosti postupným upřesněním a doplněním může se změnit na zvláštní. Tuto činnost je možné charakterizovat jako práci průzkumu „na sebe“, vyplývající z bezprostřední znalosti potřeb dělostřelecké palby.

Průzkum pro potřeby palby — dělostřelecký průzkum a průzkum pro obecná rozhodnutí — vševojskový průzkum si tedy mohou vzájemně poskytovat údaje podle tabulky 1.

CENTRALIZACE A KOMPLEXNOST PRŮZKUMU

Centralizace a komplexnost průzkumu znamená soustředění všech údajů o nepříteli do jednoho místa, jejich kritické vyhodnocení a využití k řízení bojové činnosti všech součástí v souhrnu, zaměřenou ke splnění jednoho úkolu, na které se podílí několik systémů; tedy ne činností jedného centra, kde by se soustřeďovaly všechny údaje bez ohledu na jejich charakter a určení. Nejedná se jen o místa B—C, ale i o vztah k průzkumu dalších druhů vojsk s jiným posláním, jako průzkum PVO, letectva atd.

Je zřejmé, že zvláštní údaje těchto druhů průzkumu nezajímají všechny. **Zvláštní údaje nejsou ani všichni schopni zjistit.** Centralizace je zde v rozporu s komplexností, protože předpokládá soustředění obecného a zvláštního do jednoho místa a omezuje možnost rychlého splnění úkolu specializovaného systému na základě jen jemu prospěšných zvláštních údajů.

Středisko obecných údajů nemůže být schopno včas určit, co koho zajímá na úseku zvláštních údajů. Vyžadovalo by to zřítelnu univerzální automatické centrum, zahrnující obecné i zvláštní údaje. Takto vytvořené automatické centrum by však bylo brzdou jak vzhledem k možnosti zahlcení přenosových kanálů nadbytečnými údaji, tak časem k utřídění a rozdělení údajů mezi vykonavatele. Hlavní nevýhodou tohoto projektu je to, že jeho uskutečnění by nenahradilo další specializovaná centra.

VZTAH PALBY A PRŮZKUMU

K objasnění vztahu palby a průzkumu je nutné zkoumat především to, k čemu jsou zaměřeny v průběhu bojové činnosti. Za základ zkoumání stačí vytyčit typické objekty (ne všechny) a jejich možnou činnost (ne veškerou, jen typickou). Zkou-

Dokud nebude zdůrazněna výjimečnost údajů uvedených na druhém a třetím místě, lze snadno podlehnout zdání, že je možná zaměnitelnost a proto bezprostřednost tohoto dosavadního rozdělení a chápání průzkumu. **Faktorem, který determinuje průzkum pro potřeby palby od průzkumu pro obecná rozhodnutí, je účast průzkumného prostředku na palbě samé,** tj. nejen na získání zvláštních údajů, ale i v nutnosti řídit palbu.

Rozdělením průzkumu na průzkum pro potřeby palby a pro obecná rozhodnutí vzniknou určité vztahy které názorně ilustrují otázky centralizace a komplexnosti (viz tabulku 2).

Zdůrazňujeme však, že přemrštěná centralizace v pravém významu tohoto slova je nemožná, protože realizace obojí požadavků bude překážkou ve využití údajů. Naproti tomu komplexnost je možné efektivně zabezpečit včasným a soustavným zobecňováním zvláštního a informováním příslušných center jen v potřebném rozsahu.

V systému centralizace a komplexnosti průzkumu jsou tedy podstatné dva předpoklady:

— stanovit takovou míru **diferencované centralizace**, která nenaruší rychlé ničení nepřítelů palbou a přitom zabezpečí využití všech zjištěných údajů (obecných i zvláštních) pro její přípravu a provedení,

— uskutečnit opatření, která zabezpečí **komplexní využití výsledků průzkumu** na základě shromáždění a vyhodnocení údajů takového charakteru, který odpovídá požadavkům daného centra.

Z tohoto hlediska musí existovat **vedle sebe na jednotlivých stupních diferencované centra**, zabývající se **využitím zvláštního** ve prospěch specializované činnosti (např. palby) a **využitím obecného** ve prospěch rozhodující činnosti (rozhodování a řízení bojové činnosti). Při správném stanovení a využití kanálů vzájemné informace a rigorózním stanovením vzájemných vztahů se dosáhne efektivní komplexnosti využití všech dosažených výsledků.

mání umožní stanovit vztah palby a průzkumu a určit obecná kritéria pro druh a počet průzkumných prostředků.

Palba může být řízena na tyto typické objekty v celé sestavě nepřítelů:

— palebné prostředky,

- úderná síla.
- velení a řízení.
- týlová a materiálně technická zařízení.

Uvedené pořadí je obecné, přihlíží jak k nebezpečnosti cílů, tak i k jejich absolutní četnosti. Může se změnit podle zvláštních podmínek. Je tomu tak proto, že mezi nimi je spojitost a všechny přímo nebo nepřímo se ovlivňují. Ve zvláštních případech může mít blíže k absolutnímu vyjádření skutečnosti ve všech jejich souvislostech posloupnost alternovaná a podmíněná.

K dalšímu zkoumání je však výhodné zvolit posloupnost obecnější.

Palba i průzkum mají rozdílný poměr k objektu, který nelze vyjádřit jako souhrn jejich možností, protože až na dvě výjimky to, co vyhovuje palbě, nevyhovuje průzkumu. Lze proto stanovit:

- každý objekt je určitou dobu v klidu a v pohybu, aby splnil své poslání jako prvek bojové sestavy,
- každý objekt se brání odhalení, utahuje se,
- každý objekt se utajením brání zničení (neutralizaci).

Údobí klidu („klidové stadium“) trvá určitou dobu. Hlavním statickým způsobem utajení je obvykle maskování, které omezuje efektivnost průzkumu. Není však absolutní překážkou zjištění objektu, po-

kud je trvání klidového stadia dosti dlouhé.

Rovněž údobí pohybu („pohybové stadium“) trvá určitou dobu, lze je těžko utajit, umožňuje efektivní využití průzkumu.

Klidové stadium lze tedy po omezenou dobu staticky utajit (maskováním). Kromě toho se statické utajení prohlubuje změnou prostoru klidových stadií, a to pohybem. Pohyb pak zkracuje klidové stadium a přerušuje statické utajení.

Podmínkou utajení klidového stadia je tedy kromě statického utajení i pohybové stadium.

Pohybové stadium má u některých objektů funkci ničivou (údernou), a to buď přímo (úderné síly — tanky), nebo nepřímo (raketové vojsko), kde pohyb = přesun je přípravným stupněm úderu. Klidové stadium rovněž u některých objektů má funkci ničivou (údernou — palebné stanoviště, rajón obrany).

Klidové stadium lze průzkumově většinou těžko postihnout, ale palebně je výhodné. Jeho trvání a ničivá funkce některých objektů napomáhají průzkumu, i když jeho efekt je zpožděný. Proto se pohybem mění místo. Pohyb napomáhá průzkumu, ale ztěžuje palbu. Pohyb se tedy omezuje k zamezení výhod průzkumu a klid se omezuje k zamezení výhod palby. Rozhodující faktor je čas, ve kterém

Tabulka 4

Vztah palby a průzkumu k objektu a jeho činnosti v prostoru a času

Objekt	Činnost v prostoru	Trvání	Vyhovuje průzkumu	Výhovuje palbě
palebné prostředky	přesun	zlepšuje možnosti průzkumu i palby	ano	ne
	soustředění		ne	ano
	palebné stanoviště		ano	ano
úderná síla	přesun		ano	ne
	soustředění		ne	ano
	rozvinutí		ano	ano
velení a řízení	přesun		ano	ne
	rozvinutí		ne	ano
týlová zařízení	přesun		ano	ne
	rozvinutí		ne	ano

se pohyb a klid odehrává. Čas je rozhodujícím kritériem jak pro palbu, tak pro průzkum, jak pro klid, tak pro pohyb.

Co vyhovuje průzkumu, nevyhovuje palbě a naopak, až na dvě výjimky:

- nemaskované palebné prostředky v klidovém stadiu (palebné stanoviště),
- nemaskovaná úderná síla v pohybovém stadiu (útočící jednotka).

V těchto případech má průzkum a palba stejné výhody — možnost zjištění a zničení i stejné nevýhody — krátkou dobu trvání jevu.

OBECNÉ POŽADAVKY NA DĚLOSTŘELECKÝ PRŮZKUM

Možnosti průzkumu splnit požadavky palby jsou dány:

- poskytnutím vyčerpávajících údajů k zahájení a trvání palby,*)
- dostatečnou kapacitou v prostoru dosahu palby,
- časově přípustnou lhůtou dodat podklady vzhledem k činnosti objektu a palebného prostředku.

To jsou zároveň výchozí kritéria ke stanovení kvality a kvantity průzkumových prostředků. Jejich rozvedení poskytnou konkrétní model, který je rozhodující k organizačnímu začlenění průzkumných prostředků pro potřebu palby.

I. Kvalita:

- A. Schopnost dodat údaje o objektu, které jsou přesné, vyčerpávající a včasné.
- B. Schopnost čelit vlivu noci, povětrnostním a terénním podmínkám.
- C. Schopnost provádět průzkum:

ORGANIZAČNÍ PŘEDPOKLADY ŘÍZENÍ PRŮZKUMU PRO POTŘEBY PALBY

Zjišťování objektů průzkumnými prostředky dělostřelectva („průzkum pro potřebu palby“) se řídí zásadou — **každý stupeň velení zjišťuje především ty objekty, na které může sám palebně působit.**

Stanovená zásada je upřesněna v čase, prostoru a druhu objektu.

Časové vymezení je závislé na době pohotovosti k palbě.

Prostorové vymezení je stanoveno úda-
ním pásem a hloubek průzkumu.

Vymezení **druhu objektů** je určeno stanovením příslušného objektu.

Určení lhůt, prostoru a druhu objektu je závislé na všeobecném rozhodnutí vše-

Efektivní působení průzkumu a palby nastává vždy tehdy a tam, kde výhody průzkumu i palby jsou totožné.

Proto průzkum i palba musí:

- působit společně,
- vzájemně korespondovat svým potenciálním možnostem.

Bez průzkumu není palby. Jsou proto dvojedinou kategorií.

Jen v těch případech, kdy nelze dosáhnout požadované korelace možností palebných průzkumných prostředků, lze uvažovat o oddělení palby od průzkumu.

- bez fyzického překročení předního okraje,
  - s překročením předního okraje.
- D. Schopnost postihnout všechny druhy objektu.

II. Kvantita:

A. Zabezpečit údaje v okruhu dosahu palby.

B. Zabezpečit nepřetržitost průzkumu vzhledem ke ztrátám, změně stanoviště a nemožnosti současného použití.

C. Zabezpečit doplnění těch prostředků, které uvedená hlediska z jakýchkoli důvodů splňují v plném rozsahu.

V bodě II/C je naznačena možnost úhrady kvality kvantitou a naopak vzhledem k situacím, které z různých důvodů nedovolí úplnou výstavbu průzkumových prostředků pro palbu podle tohoto modelu.

Jeden požadavek musí být zachován vždy — I/A. Bez něho se mění podstata prostředků a nelze uskutečnit palbu.

vojskového velitele. Probíhá tedy po postupné linii, kterou u dělostřeleckého průzkumu tvoří tyto stupně (vykonavatelé průzkumu):

- Štáb RVD frontu,
- Štáby RVD armád,
- Štáby RVD divizí,
- Štáby dělostřeleckých skupin,
- Štáby dělostřeleckých oddílů.

Mechanika průzkumné činnosti dělostřeleckého průzkumu je potom taková, že ve stanovených lhůtách a ve vymezeném prostoru se zjišťují všechny nařízené objekty, na které palebně působí příslušný stupeň dělostřeleckého velení. Vzhledem k tomu je možné v „jiném smyslu“ z hlediska průzkumu rozdělit objekty na frontové, armádní, divizní, dělostřeleckých sku-

*) Termín „trvání palby“ zahrnuje zastřelení, opravování účinné palby a kontrolu palby.

pin a oddílů. Palebně však může na zjištěný objekt působit jiný palebný stupeň — např. na oddílový objekt může střílet četa, baterie i oddíl, na divizní objekt DDS nebo oddíl vojenských raket.

Rozlišením mezi objektem chápaným palebně a průzkumově rozvádíme v další části.

Průzkumově vzato každý stupeň odpovídá jen za ty objekty, které mu jsou nařizeny, a proto lze stanovit několik podstatných závěrů:

— Vzhledem k omezenému počtu průzkumných prostředků a obtížnosti průzkumné činnosti je **nutné vycházet z obecného**. Pak nelze očekávat, že bude častým zjevem zjištění jiných objektů než těch, na které je průzkum zaměřen.

— Přidělení a rozdělení průzkumových prostředků se určuje předem **podle úkolů průzkumu těsně spjatých s úkoly palby**, a to tak, aby maximálně zabezpečilo ničení a neutralizaci nařízených objektů. Takový stav je u všech stupňů v řadě dělostřelecký oddíl — štáb RVD frontu. Proto nelze očekávat, že vyšší stupeň bude provádět průzkum ve prospěch nižšího stupně a naopak. Každý musí být vybaven tak, aby byl soběstačný. Průzkumová potence musí být usměrněna nařízením počtů a druhů objektů.

— Případné zjištění objektu stupněm, který mu nepatří (nemůže na něj palebně působit) je signálem **k okamžitému předání** tomu stupni, kterého se týká.

Tento systém se nazývá **„řád rozboru zpráv“** dělostřelectva (jeho konkrétní zásady stanoví předpis Děl-6-3 a Děl-6-4).

Samostatnost a centralizace činnosti na jednotlivých stupních však nijak nezbavuje **výměně zpráv uvnitř systému poslouposti dělostřeleckého průzkumu**. Vychází se ovšem ze zásady, že nelze připustit, aby všichni dělali všechno a tím porušovali zásadu adresné odpovědnosti.

Zprávy vyměňují:

— okamžitým předáním na příslušný stupeň při zjištění objektu, který nepatří do sféry jemu nařízeného druhu. Potom má formu

směrem nahoru — mimořádné hlášení, směrem dolů — průzkumové informace.

— u nařízených lhůtách předkládá nižší stupeň vyššímu průzkumové hlášení, kde se uvádějí všechny prověřené údaje patřící do jeho sféry a všechny údaje patřící do sféry vyšších stupňů. Vyšší stupeň podle svého uvážení zasílá nižšímu průzkumové informace, které obsahují údaje zajímavější nižší stupeň.

Tento systém vytváří podmínky komplexního vyhodnocování na příslušných centrech v systému budoucí automatizace.

Dosáhne se tím, že každý z pěti stupňů vykonavatelů dělostřeleckého průzkumu je centrem vyhodnocení jistého počtu objektů, které v celku tvoří objem všech možných objektů.

Vytvořená diferencovaná centra vyhodnocení dávají možnost řešit i číslování objektů. Zásadně platí, že číslo dostává jen takový objekt, který je znám natolik, že je možné připravit na něj palbu. Tímto okamžikem se objekt stává cílem.

Cíle proto čísluje ten vykonavatel průzkumu, na jehož stupni dojde k rozhodnutí o palbě. Tím se zabezpečí, že příslušné centrum vyhodnocení zpráv může na základě výsledků průzkumu číslovat cíl, o kterém získá z jakýchkoliv zdrojů a stupňů dostatečné údaje. Zároveň to nevylučuje ani možnost, aby palba byla zahájena na rokaz vyššího v případě, kdy tento vyšší stupeň přímo dodá údaje o cíli, který předtím sám očísloval. Číslo cíle je tedy známkou dostatečných podkladů pro přípravu a provedení palby.

V zájmu přesnosti je nutné definovat pojem cíl.

Cíl je takový objekt, jehož popsání průzkumu umožňuje, aby bylo možné na něj připravovat palbu.

Veškerá činnost ve smyslu „řádu rozboru zpráv“ je zaměřena na ničení a neutralizaci cíle, řešena v těsném spojení s organizací palby a podřízena palbě. Funkce dělostřeleckého průzkumu jako součásti této palby nic jiného totiž znamenat nemůže. Tato skutečnost je nezměnitelná přesto nevylučuje aby nejen výsledky, ale i záměry dělostřeleckého průzkumu byly koordinovány a průzkumem zabývajícím se získáním podkladů pro obecná rozhodnutí.

Průzkum pro obecná rozhodnutí je nejen zdrojem podkladů k rozhodnutí velitelů ale i výchozím místem k získání zvláštních údajů dělostřeleckým průzkumem.

To vyplývá z toho, že vševojskový průzkum plní úkoly nepřetržitě, má kontinuitu mezi dobou mírovou i války. Dělostřelecký průzkum začíná pracovat v podstatě až se zahájením války. Co tedy bude na úseku dělostřeleckého průzkumu podniknuto, vychází z podkladů vševojskových. Tyto podklady pak jsou obecné, ale mohou být někdy i zvláštní; zvláštní z hlediska potřeb palby, avšak jen tehdy, kdy plně vyhovují možnosti připravit takovou palbu. Tento příklad je však výjimkou a nelze na něm stavět systém.

Pro názornost uvedeme příklad počátečního období války. Do jisté doby před zahájením jsou k dispozici od vševojskového průzkumu údaje o nepříteli, které zaručují zahájení palby. Přechod z mírové sestavy do válečné ještě před zahájením války nebo těsně po jejím zahájení však tuto situaci mění a ze zvláštních údajů zbudou jen obecné. Ty mohou být jen základem k novému odkrytí zvláštních údajů.

Vševojskový průzkum, jehož cílem byla znalost obecného je proto základem činnosti dělostřeleckého průzkumu zabývajícího se odkrýváním zvláštního. V tomto případě je především nutné zvážit čas, ve kterém se činnost děje. Zatím mírová znalost obecného a zvláštního vplývala především z celkem neomezeného času, který byl ke zjištění k dispozici. Válečná situace je pochopitelně jiná. V oblasti zvláštního nelze se snažit nejdříve o vytvoření syntézy (od zvláštních znalostí k obecným) a pak teprve se rozhodnout k zahájení palby, protože na to není čas. Naopak rozhodnutí k zahájení palby vychází ze znalostí obecného a zvláštní údaje, které činí objekt cílem, musí být získány dodatečným úsilím. Pro to není možné na základě zvláštních poznámek o nepříteli, získaných dělostřeleckým průzkumem sestavovat obecný obraz. Cesta je jen jedna ale otevírá se v ní vždy se dvěma veličinami — místem a silou nepřítelů.

Síla je známa z dřívějšího, místo se

změnilo. Na základě znalostí síly, dřívějšího místa a možného nového místa je nutné vyhledat skutečné nové místo. Vzhledem k času, který je k dispozici bude toto místo udáno jen obecně. Ke stanovení možnosti nepřítelů to však stačí. K odhalení zvláštních údajů o onom místě a síle na něm rozmístěné je východiskem obecně udané místo a síla.

Z toho vyplývá dvojí nutnost:

- používat **průzkumné prostředky obecného a zvláštního zjištění v souladu**, jednak vzhledem k jejich poslání a jednak vzhledem k vzájemné použitelnosti výsledků vševojskového a dělostřeleckého průzkumu,

- organizovat **výměnu zjištěných údajů podle vzájemných potřeb**, přičemž vševojskový i dělostřelecký průzkum si poskytnou údaje buď výchozí, nebo doplňkové, ale konečně jen zcela výjimečně.

Z rozboru vyplývá:

- cílem vševojskového průzkumu je na základě zjištěné síly a místa stanovit možnosti nepřítelů,

- cílem dělostřeleckého průzkumu je na základě zjištěné síly a místa dodat podklady k zahájení a trvání palby,

- stanovení možnosti operuje s jiným rozsahem o druhem zprávy o síle a místě, než dodání podkladů k zahájení a trvání palby. Proto je nutné mít dva orgány plánování, organizování a řízení průzkumové činnosti zabývající se dvěma kvalitativně různými problémy.

PŘEDPOKLADY AUTOMATIZACE, SHROMAŽDOVÁNÍ A VYUŽITÍ ZPRÁV DĚLOSTŘELECKÉHO PRŮZKUMU

Dosud popsané systémy, formulované zákonitostí a pravidla umožňují, aby se uvažovalo o mechanizaci a automatizaci v procesu shromažďování, zpracování a vyhodnocování průzkumných informací. Předem však uvedeme několik zásadních činitelů, které staví tuto otázku do poněkud jiných poloh, než se jim dosud všeobecně přisuzovaly.

Prvním činitelem je svázanost průzkumu s palbou. Palba respektuje jen jisté, přesně formulované údaje — a ne všechny. Přitom vyžaduje, aby funkce průzkumu nepřestala v okamžiku zjištění a předání takového údaje, ale naopak byla jen začátkem a nadále pokračovala v průběhu trvání palby. Bez této funkce není možné palbu uskutečnit. Proto také každý mezistupeň, centrum, místo, orgán mezi průzkumem pro palbu a palbou je apriorní brzdou a ve většině případů dokonce zneemožní efektivní palbu vůbec uskutečnit.

Účelné mechanizace a automatizace může být tedy jistým způsobem využito jen uvnitř průzkumu ve prospěch palby. Jiná mechanizace a automatizace, předpokládající změnu popsaného systému „řádu rozboru zpráv“ u dělostřelectva a tím i změnu chápání centralizace a komplexnosti, je proti smyslu věci.

Druhým činitelem je rozsah a množství zjištěných podkladů pro palbu. V popsaném systému průzkumu, kde všichni nezjišťují všechno, nelze nikdy očekávat získání takového souhrnu údajů, který by vzhledem k současnosti svého zjištění, svému počtu a nejasnosti významu vyžadoval nahrazení v podstatě jednoduché logické či dialektické úvahy vyhodnocovatele složitým strojem. Mechanizace a automatizace musí však sehrát prospěšnou roli na úseku posouzení neefektivnějších hledisek realizace palby v komplexu otázek průzkumové střeleckých na daných

stupních velení raketovému vojsku a dělostřelectvu a tedy zároveň i na stupni vykonavatelů dělostřeleckého průzkumu.

Třetím činitelem je fakt, že zvláštní údaje získané dělostřeleckým průzkumem nelze vyvodit na základě jiných zvláštních údajů získaných ostatními zvláštními druhy průzkumu nebo dokonce z údajů obecných. Naopak platí, že zvláštní údaje mohou doplnit obzor údajů obecných. Mechanizace a automatizace na úseku průzkumném je tedy především v zájmu toho, kdo s obecnými údaji pracuje. Předání zvláštních údajů dělostřeleckého průzkumu z centra automaticko-mechanizačního a komplexního posuzování obecných údajů je velmi přirozená povinnost, vyplývající ze součinnostních vztahů. Toto předání lze běžně realizovat podle požadavků vševojskového průzkumného orgánu (centra).

Z toho vyplývá, že dělostřelecký průzkum nevyžaduje samostatná automatizační centra, ale musí být vhodně napojen na automatizační centra řízení palby. Vzhledem k zvláštní povaze údajů a funkcí dělostřeleckého průzkumu je absurdní požadovat, aby všechny údaje postupovaly bez vyhodnocení do automatizačního centra komplexního vševojskového průzkumu. Musí být zobrazeny na jednotlivých stupních palebných automatizačních center a teprve potom předány vševojskovému centru.

Hlavním požadavkem na automatizaci dělostřeleckého průzkumu je rychlé vydávání úkolů průzkumu, rychlé a bezchybné shromažďování a evidence zjištěných podkladů pro palbu zabezpečené zpětnou vazbou, která umožní kontrolu převzetí údajů, sledování a opravování palby a kontrolu jejich výsledků. Přitom vyhodnocení zjištěných údajů strojem je podmínkou, zvláště k určení optimálního využití palebných prostředků.

V této souvislosti je nutné přiblížit, že průzkum pro palbu a palba je dvojjediná kategorie. To platí a bude platit vždy jen tehdy a tam, kde bez průzkumu nemůže palba vůbec vzniknout ani trvat.

Na základě rozboru je třeba si uvědomit, že centralizace všech sil a prostředků průzkumu v jednom (zpravodajském) systému by vedla k rozptýlení jeho úsilí, znásobila by z technicky projekčního hlediska řadu pořízů komplikovala a zkomplexňovala využití automatizační techniky v systému velení. Integrace informací bude v bližší perspektivě vázána na určitou úroveň přenosu dat. V další perspektivě bude překonána centralizací v jednotlivých palebných celcích, jež vytvoří palebné jednotky (oddíly — baterie) vybavené jak palebnou, tak i průzkumnou a další technikou k plnění úkolů v limitovaném čase a prostoru.

• • •

Vzhledem k předešlým stanoviskům lze vyládit **podíl dělostřeleckého průzkumu na dodání podkladů do center vševojskového vyhodnocení zpráv a zároveň ukázat způsob práce center vyhodnocení a vykonavatelů dělostřeleckého průzkumu podle tabulky 5.**

Tím se dosáhne, že požadavek komplexnosti a diferencované centralizace bude v naprostém souladu. Tedy:

- centralizace spojená s mechanizací a automatizací může u dělostřeleckého průzkumu být vhodná **jen na jednotlivých stupních**, ale nikdy na jednom jediném.
- všechno co předpokládá stavět se mezi přímý vztah průzkumu pro palbu je **nutné zavrhnout**.
- všechny otázky dělostřelecké palby a průzkumu se musí řešit **z hlediska potřeb palby a ne z hlediska potřeb mechanizace a automatizace**.

Veškeré údaje průzkumu slouží přesně stanovenému cíli; aby tento mohl být splněn, jsou získávané údaje charakterizovány.

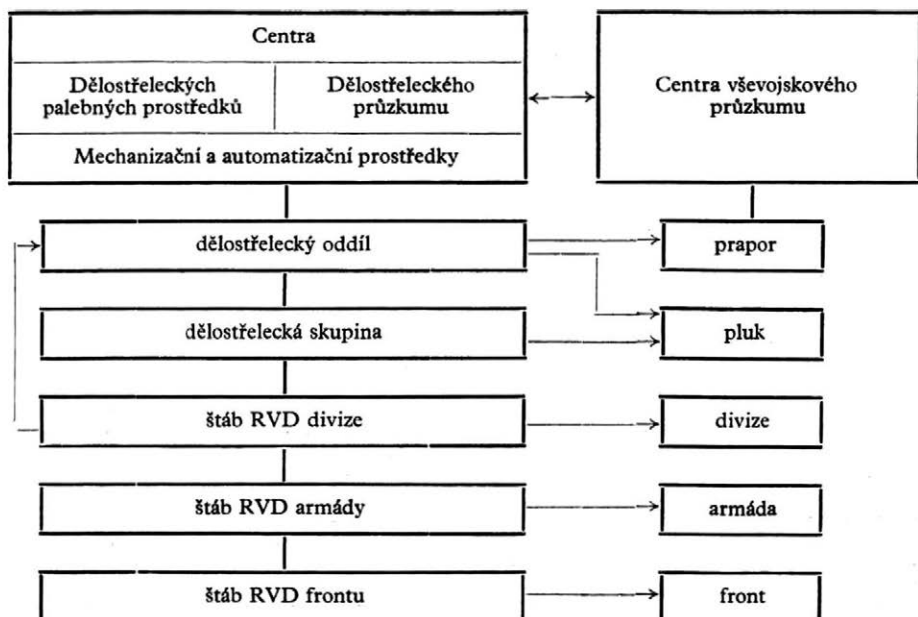
Dělostřelecký průzkum získává údaje pro potřebu palby, proto jejich charakter závisí na kritériích palby. Vzhledem k ostatním druhům průzkumu je průzkumem zvláštním, zabývající se získáváním zvláštních údajů pro palbu.

Cílem dělostřeleckého průzkumu je zabezpečit ničení a neutralizaci nepřítelů palbou. Proto je každý prostředek dělostřeleckého průzkumu charakterizován dvěma veličinami:

- možnost získat podklad pro vznik palby,
- možnost účastnit se zahájení a trvání palby.

Tyto požadavky lze formulovat v obecná kritéria postihující kvalitu a kvantitu dělostřeleckých průzkumných prostředků.

Předávání zpráv uvnitř tohoto uzavřeného systému se řídí „řádem rozboru zpráv“.

Obecné údaje dostává dělostřelecký průzkum podle svých potřeb. Předání zpráv od dělostřeleckého průzkumu se řídí požadavkem příslušného stupně vševojskového průzkumu.

Podstata prostředků dělostřeleckého průzkumu je spojena s funkcí palby proto, že musí být jejich činnost zaměřena na plnění takových úkolů, které odpovídají příslušnému realizátoru palby na konkrétním stupni.

Dělostřelecký průzkum je tedy prováděn se zaměřením na konkrétní stupně a tedy i typy palebných prostředků raketového vojska a dělostřelectva, jejímž bojovým možností musí korespondovat.

Spojitosť průzkumu a palby na jednotlivých stupních umožňuje mechanizace a automatizace těchto činností bez toho, aby jakýkoliv další orgán mezi tento vztah a tyto úkony vstupoval.

Výsledky zvláštních zjištění dělostřeleckého průzkumu jsou pak samozřejmě k dispozici centrům obecných zjištění a vyhodnocení, tak jako výsledků práce těchto center přirozeně využívá dělostřelecký průzkum.